

ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
THE SCHOOL ADMINISTRATION'S EFFECTIVENESS UNDER SURIN PRIMARY
EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 3

อุษณี ชมบุญ¹
สัมมา รัตนชัย²

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับของประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 และ (2) เพื่อเปรียบเทียบระดับของประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามระดับชั้นที่จัดการศึกษาและประสบการณ์ของผู้บริหาร ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าความเที่ยงตรงระหว่าง 0.8-1.0 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.93 ทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 389 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ด้วยสถิติที่เป็นค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t และ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2. ผลการเปรียบเทียบระดับของประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามระดับชั้นที่จัดการศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน โดยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบความแตกต่างในด้านความสำเร็จทางวิชาการ ในเรื่องความสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและประเมินกิจกรรมทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในเรื่องการรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ การรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ และการเชิญผู้ปกครองมาประชุมร่วมกับโรงเรียนทุกภาคเรียน และด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ในเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยทั่วบริเวณโรงเรียน นอกนั้นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

3. ผลการเปรียบเทียบระดับของประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ของผู้บริหารโดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนรายด้านแตกต่างกันเฉพาะด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบความแตกต่างในด้านความสำเร็จทางวิชาการในเรื่องการจัดงบประมาณสนับสนุนด้านวิชาการอย่างเพียงพอและด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ในเรื่องความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน และการมีวิธีการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาและปรับปรุงสถานศึกษาโดยผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 1-10 ปี และ 21 ปี ขึ้นไป มีความสามารถในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวนั้นมากกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 11-20 ปี นอกนั้นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ : ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

² อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Abstract

The purpose of this research was: 1) to study the level of school administration's effectiveness; 2) to compare the level of school administration's effectiveness under Surin Primary Education Service Area Office 3 divided by school works' level and administrators' experience. 341 questionnaires with 0.93 reliability and 0.8-1.00 line items validity were sent out. 341 (100 percentage) of them were completed. The data was analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-Test, one way ANOVA and LSD technique was used when different occurring.

The research results were as follows:

1. The level of school administration's effectiveness was overall and in every aspect at the high level. The parent participation aspect was at the highest and the administrators' leadership aspect was at the lowest comparing with the other aspects.

2. The comparing of school administration's effectiveness divided by school works' level overall was different and also the parent participation aspect and the school environment aspect were different. When determining in each aspect, there were different in the academic achievement aspect in terms of ability to make the high learning achievement students and evaluating academic activities regularly, the parent participation aspect in terms of listening the parent opinion, sending the student learning report to their parent regularly, and also inviting parents come for school meeting every semester, and the school environment aspect in terms of arranging school environment to be learning center in school, and setting environment safety all over school area, the others weren't different statistically significant at 0.05.

3. The comparing of school administration's effectiveness divided by administrators' experience overall weren't different and each aspect was different only the administrators' leadership aspect. When determining in each aspect, there were different in the academic achievement aspect in term of arranging school budget to support academic activities sufficiently, and the administrators' leadership aspect in term of ability to solve internal school problems, and making various method for school improvement which 1-10 year and more than 21 years administrators' experience has been their ability more than 11-20 years administrators' experience, the others weren't different statistically significant at 0.05.

Keyword : School Administration/ Effectiveness.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ในมาตรา 39 โดยกำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทุกด้านไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และมาตรา 38 กำหนดให้มีคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษานั้นจะประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบการวิชาชีพครู ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบการวิชาชีพการบริหารการศึกษา ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองและครูและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, มปป., หน้า 23-24) โดยกระทรวงศึกษาธิการได้มอบอำนาจในด้านต่างๆ ไปสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้ มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับ

ดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษา เอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ให้สามารถจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีการบริหารและการจัดการเป็นอิสระ คล่องตัวในการดำเนินงาน ดังนั้นการบริหารงานในแต่ละสถานศึกษาแต่ละแห่งให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามนโยบายของพระราชบัญญัติดังกล่าวจึงมีความแตกต่างกันด้วยสาเหตุและปัจจัยต่าง ๆ มากมายหลายประการ

การบริหารสถานศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ที่ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานงบประมาณ และการบริหารงานทั่วไปให้เกิดประสิทธิผลของสถานศึกษา ที่หมายถึง การที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่

มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พัฒนานักเรียนให้มีเจตคติที่ดี และสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม (Hoy and Miskel, 2001, pp.297-307) และประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาจะเกิดผลแตกต่างกันไปตามบริบท เหตุ ปัจจัย องค์ประกอบหรือวิธีการที่เกี่ยวข้องมากมายหลายประการ ดังงานวิจัยของไพบูลย์กุลอค์ (2553) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นเรื่องประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนต่างกัน คือผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นเรื่องประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนมากกว่า ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีประเภทของโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน พรชัย อามุกะ (2553) ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพแตกต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน และประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่มีช่วงชั้นที่ทำการเปิดการสอนแตกต่างกัน โดยรวมแตกต่างกัน เถาว์ลย์ ร่องทอง (2552) ศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีสถานภาพแตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน และประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนครเขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่มีช่วงชั้นที่ทำการเปิดการสอนแตกต่างกัน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีนทร เขต 3 มีสถานศึกษาในสังกัดทั้งสิ้น 234 โรงเรียน ซึ่งเป็นพื้นที่ตามแนวชายแดนติดกับราชอาณาจักรกัมพูชา หากจะพิจารณาถึงประสิทธิผลของสถานศึกษาตามแนวความคิดของฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel, 2001, pp. 297-307) ได้แก่ (1) ความสำเร็จทางวิชาการ (Academic Achievement) ได้แก่ มาตรฐานหลักสูตรและการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน งบประมาณของโรงเรียน โอกาสเท่าเทียมกันในการให้การศึกษา (2) ความพึงพอใจในการทำงาน (Job Satisfaction) หมายถึง ความพึงพอใจของบุคลากร และ (3) ภาพพจน์โดยรวมของประสิทธิผลของสถานศึกษา (Overall Perception of School Effectiveness) ได้แก่ แผนการเรียนรู้ โครงการที่เกี่ยวข้องกับชุมชน การปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย การเรียนการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครอง ผลสัมฤทธิ์ทางด้านกีฬา โครงการด้านดนตรีและศิลปะ กิจกรรมในห้องเรียนแต่ความสำเร็จทางวิชาการอาจพิจารณาได้จากผลการทดสอบระดับชาติ (O-Net) ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับชาติ เป็นตัวชี้วัดประการหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาส่วนในด้านความพึงพอใจในการทำงานของบุคลากร และภาพพจน์โดยรวมของประสิทธิผลของสถานศึกษาจะพบจากผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารว่าบุคลากรมีความพึงพอใจในการทำงานน้อย เนื่องจากสถานศึกษาดังอยู่ค่อนข้างไกลจากตัวจังหวัด และมีความจำกัดในหลายๆ ด้าน ภาพพจน์โดยรวมของประสิทธิผลของสถานศึกษาจึงน่าจะมีความแตกต่างกัน ไปอันเนื่องมาจากบริบทหรือตัวแปรที่เกี่ยวข้อง เช่น ขนาดของโรงเรียน ประสบการณ์ของผู้บริหาร ช่วงชั้นของการจัดการเรียนการสอน และอื่นๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ข้อมูลและสารสนเทศจากการวิจัย

ไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและแนวปฏิบัติเพื่อปรับปรุงพัฒนาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาในด้านต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาจำนวน 234 โรงเรียนโดยผู้ให้ข้อมูลได้แก่ผู้บริหารที่ประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 2,940 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาเป็น ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครู จำนวน 341 คน จากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp.607-610) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน(Multistage Random Sampling) ดังนี้

2.1 จำแนกโรงเรียนตามระดับชั้นที่จัดการศึกษา แบ่งเป็น (1) โรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาที่จัดการศึกษาชั้นอนุบาล 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 154 โรงเรียน และ (2) โรงเรียนประถมศึกษาขยายโอกาส ได้แก่ สถานศึกษาที่จัดการศึกษาชั้นอนุบาล 1 ถึง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 77 โรงเรียนและสถานศึกษาที่จัดการศึกษาชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3 โรงเรียน รวม 80 โรงเรียน

2.2 เทียบสัดส่วนกับจำนวนประชากรแต่ละลำดับชั้น เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างของแต่ละระดับชั้นที่จัดการศึกษา

2.3 เทียบสัดส่วนกับจำนวนประชากรแต่ละโรงเรียน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงเรียน

2.4 กำหนดให้ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มละ 1 คน รวมเป็น 3 คนอย่างน้อย เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่เหลือทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากในแต่ละโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้น มีลักษณะเป็นมาตรวัด (Scale) 5 ระดับ โดยมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ตามเทคนิค CVI มีค่าระหว่าง 0.8-1.0 และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เป็นค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ตามแบบของครอนบาค (Cronbach) มีค่า 0.93 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารและครูจำนวน

ทั้งสิ้น 341 ฉบับ ได้รับกลับคืนตรวจสอบจำนวนความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลจำนวน 341 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป (Statistical Package for the Social Sciences) ด้วยสถิติค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-Test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-Test) และทำการทดสอบรายคู่ตามวิธีการของ LSD

อภิปรายผล

1. ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านแต่ละด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ตั้งอยู่ในพื้นที่รอบนอกของจังหวัดสุรินทร์ บุคลากรในโรงเรียนจะเป็นบุคลากร ในพื้นที่เป็นส่วนใหญ่ มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้ปกครองของนักเรียนเป็นอย่างดี ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียนจึงมีค่อนข้างสูง ในขณะที่เดียวกันก็มีข้อจำกัดในด้านผู้บริหารที่ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มิใช่วุฒิไม่มากนัก ปฏิบัติงานในพื้นที่ได้ไม่นานนักก็มักจะย้าย เข้าสู่พื้นที่ใกล้จังหวัดจึงอาจจะไม่ได้แสดงภาวะผู้นำมากเท่าที่ควรในการปฏิบัติหน้าที่เมื่อเทียบกับด้านอื่นๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของชาญณรงค์ แสงสว่าง (2549) ศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเข้ตราเขต 2 พบว่าประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเข้ตรา เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากธนศม โนนจันทร์ (2551) ศึกษาวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง และเถาว์ลย์ รองทอง (2552) ศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนกร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนกร เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับของประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามระดับชั้นที่จัดการศึกษา โดยรวมแตกต่างกัน โดยด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา แตกต่างกันด้วย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบความแตกต่างกันในด้านความสำเร็จทางวิชาการ ในเรื่องความสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและประเมินกิจกรรมทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในเรื่องการรับฟัง ความคิดเห็นของผู้ปกครองด้วยความเต็มใจ การรายงานผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ และการเชิญผู้ปกครองมาประชุมร่วมกับโรงเรียนทุกภาคเรียน และด้านสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาในเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยทั่วบริเวณโรงเรียน นอกนั้นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาทั้งสองประเภทดังกล่าวมีความแตกต่างหลากหลายทั้งขนาด ความพร้อมในการจัดการศึกษา การได้รับการสนับสนุนทั้งจากงบประมาณเป็นรายหัวและการสนับสนุนจากชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างกัน โรงเรียนประถมศึกษาขยายโอกาสจะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีศักยภาพในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลมากกว่าโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสำเร็จทางวิชาการ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของเขวดี จุฑาพรรณนาชาติ (2549) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 3 ผลการวิจัยพบว่าเมื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง และประเภทโรงเรียนโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ชาญณรงค์ แสงสว่าง (2549) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงตราเขต 2 พบว่าผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียนในภาพรวมแตกต่างกันด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียนแตกต่างกันและประสาน พัทธโกศล (2552) ศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศงคราเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ระดับประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาศงคราเขต1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่อยู่ในโรงเรียนที่มีลักษณะการเปิดสอนแตกต่างกัน โดยรวมและทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

3. ผลการเปรียบเทียบระดับของประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ของผู้บริหารโดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนรายด้านแตกต่างกันเฉพาะด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร เมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบความแตกต่างกันในด้านความสำเร็จทางวิชาการในเรื่องการจัดงบประมาณสนับสนุนด้านวิชาการอย่างเพียงพอและด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ในเรื่องความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน และการมีวิธีการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาและปรับปรุงสถานศึกษา โดยผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 1-10 ปี และ 21 ปี ขึ้นไป มีความสามารถในเรื่องต่างๆ ดังกล่าวมากกว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 11-20 ปี นอกนั้นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่จะได้รับงบประมาณสนับสนุน ตามจำนวนนักเรียนจึงมีงบประมาณจำนวนมากว่า ในการสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จทางวิชาการ ส่วนภาวะผู้นำของผู้บริหารที่สามารถแก้ปัญหาและมีวิธีการหลากหลายในการพัฒนาและปรับปรุงสถานศึกษานั้น ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี อาจจะเป็นผู้บริหารรุ่นใหม่ ๆ ที่กล้าตัดสินใจแก้ปัญหา ส่วนผู้บริหารที่มีประสบการณ์ 21 ปี ขึ้นไป อาจจะเป็นผู้บริหารที่เชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาและพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาตามประสบการณ์ที่สั่งสมมาจึงมีภาวะผู้นำมากกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในระดับกลาง (11-20 ปี) ในเรื่องต่างๆ ดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของชาญณรงค์ แสงสว่าง (2549) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงตราเขต 2พบว่าผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาจำแนกตามประสบการณ์การบริหาร ในภาพรวมแตกต่างกัน ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงแตกต่างกันส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสนใจในความสำเร็จทางวิชาการของสถานศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้โดยเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเอาใจใส่ในการพัฒนาภาวะผู้นำของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน และการใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อพัฒนาและปรับปรุงสถานศึกษา

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้เกี่ยวข้องควรประเมินประสิทธิผลการดำเนินงานเพื่อพิจารณาปรับปรุงการดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะ ๆ

1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาควรนำผลการวิจัยไปพิจารณาประกอบในการกำหนดนโยบายในการสนับสนุนการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาสูงขึ้นเท่าเทียมกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษากับสถานศึกษา ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาวิจัยถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 หรือเขตพื้นที่อื่นๆ ทั้งที่เป็นปัจจัยเชิงปริมาณหรือการวิจัยเชิงคุณภาพ

2.3 ควรศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Operational Research) เพื่อพัฒนาประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 หรือเขตพื้นที่อื่นๆ

2.4 ควรศึกษาวิจัยการถอดบทเรียนการบริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพสูง ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 หรือเขตพื้นที่อื่นๆ

รายการอ้างอิง

กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3. (2555). **แผนปฏิบัติการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555**. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3.

กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3. (2555). **รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับชาติ**. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3.

ชาญณรงค์ แสงสว่าง (2549) **ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเขียงเขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

เถาว์วัลย์ รองทอง (2552). **ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ชนเศ มโนจันทร์ (2551). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารกับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ไพบุญย์ กลอิก (2553) **ประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 3**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

พรชัย อามุคคะ (2553) **ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 2** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ประสาน พิทักษ์โกศล (2552) **ประสิทธิผลการบริหารโรงเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนครเขต 1**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

เขาวดี จุฑาพรรณนาชาติ (2549) **ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.

Best, J. (1986). **Research in Education**. New Jersey : London Heigher Education.

Hoy, Wayne K. and Miskel, Cecil G. (2001), **Educational Administration: Theory, Research, and Practice**. Singapore : McGraw-Hill.

Krejcie, R.V., and Morgan D.W. (1970) **"Determining Sample Size for Research Activities."** Psychological measurement. pp. 607-610.